

Eko Bülten'de *6.yıl***TİSK AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ- NİSAN 2014 (SAYI: 62)**
30.04.2014**GENEL DEĞERLENDİRME****“BÜYÜMEDE SANAYİ YATIRIMLARI ÖNCELİKLİ OLMALI”**

 Dünya Bankası ve IMF Ülkemizin büyüme hızının azalacağı, işsizliğin ve enflasyonunun artacağı tahminlerinde bulunarak dikkat çekti. Türkiye G-20 içinde büyümede 10'uncu, işsizlik oranında 5'inci cari açık/GSYH oranında 1'inci ve TÜFE artış hızında 2'inci sırada geliyor.

 Para Politikası Kurulu, Hükümetin aksi yöndeki telkinlerine rağmen Nisan ayı toplantısında faiz oranlarını değiştirmede. Türkiye'ye kısa vadeli sermaye girişi artmaya başladı, BIST yükseldi ve faizler geriledi.

 Türkiye Ekonomisi 2013'te %4 büyüdü, OVP hedefine ulaşıldı. Kişi başına GSYH 10.782 Dolara yükseldi. Türkiye 2013'te tüketim ağırlıklı büyüdü. Özel sektör yatırımlarının GSYH'daki payı bir yıl önceye göre azaldı.

 İnşaat sektöründe üretim 2009'dan beri ilk defa düşüş gösterdi. Banka kredilerini kısımaya yönelik tedbirlerin sonucunda Mart ayında konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre Türkiye genelinde %10,5; İstanbul'da %17,8; Ankara'da %13 geriledi.

 Sanayide üretim, ciro ve kapasite kullanımı yıllık bazda artış gösterdi.

 İhracat artıyor, ithalat azalıyor. İhracatımızda AB'nin payı %41,1'den %41,6'ya yükseldi.

 2014'ün ilk iki ayında cari açık azaldı. Temel faktörler; dış ticaret açığındaki düşüş, net gelirlerin yükselmesi, Türkiye'nin altın ihracatçısı konumuna gelmesi, yabancıların doğrudan yatırımlarının artmaya başlaması.

 Mart 2014 Merkezi Yönetim Bütçesi verileri mali dengeye dikkat edilmesi gerektiğini gösterdi. Mart 2014'te Bütçe 5 milyar 92 milyon TL açık verdi; giderler yıllık bazda %22,9 arttı. Cari transfer artışı %19,4. Bütçe gelirlerindeki %29,1'lik yüksek artışın kaynağı il özel idare gelirlerinin merkezi bütçeye devredilmesi. Vergi gelirlerindeki artış ise %7. 2014'ün ilk üç ayında Merkezi Yönetim Bütçesi'ndeki açık %69,1 oranında genişledi.

 TCMB'nin sıkı para politikası enflasyonda henüz sonuç vermedi. Yıllık bazda TÜFE % 8,39, Yİ-ÜFE %12,31 yükseldi. Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) yıllık bazda %22,03 oranında arttı. Kur artışından kaynaklanan bu durum, ihracatçı üzerindeki baskıyı, kârdan vazgeçme, bazen de zararı sineye çekme gerçeğini yansıtıyor.

 Türkiye'nin geçmişte yararlandığı likidite bolluğu artık sona eriyor; sanayi ve enerji politikalarında yapısal değişim zorunlu hale geldi.

Dünya Ekonomisi:

Nisan ayında Dünya Bankası ve IMF tarafından dünya ekonomisine ilişkin yayınlanan raporlarda, 2014 yılında küresel ekonomide özellikle gelişmiş ülkeler açısından krizin etkisinin azalacağı beklentisinin altı çizilmiş; gelişmekte olan ülkelerde ise dış finansal koşulların mevcut durumu nedeni ile olumlu beklentilerin zayıfladığına işaret edilmiştir. Artan enflasyon oranı ve büyüyen cari açık gelişmekte olan ülkelerin ana sorunlarıdır. Özellikle sermaye hareketlerin bu ülkelere gelişmiş ülkelere yönelmesi (ters dönüş) finansal oynaklıkları daha da artırabilir.

IMF'nin Dünya Ekonomik Görünüm Raporunda (World Economic Outlook, 2014) 2013 yılında %3 büyüyen küresel ekonominin 2014 yılında %3,6; 2015 yılında %3,9 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir (Tablo 1). Gelişmiş ülkeler için 2014 yılında beklenen büyüme oranı ise %2,2'dir. Bu da iki yıl öncesine göre büyüme oranındaki artış hızının ikiye katlanması demektir. Gelişmiş ülkeler içerisinde ABD %2,8'lik tahmini büyüme oranı ile 2014 yılındaki canlanmanın motoru olacak gibi durmaktadır. Gelişmiş ülkelerde ABD'ye bu düzeyde eşlik etmesi beklenen ülke %3,0 ile İngiltere'dir.

2014'ün büyüme konusunda ivme kaybeden ülke grubu uzun süredir, küresel ekonominin gözbebeği konumundaki yükselen ekonomilerdir. Yükselen ekonomiler 2013 yılında %4,7 büyürken, 2014 yılı için beklenen oran %4,9'dur ve bu oran 2012 yılının altındadır. Çin'in büyüme oranının küresel kriz ile birlikte %10'un altına gerilemesi ve %7-8'ler dolayında seyretmesi bu inişteki ana etkindir. Diğer yandan Rusya ekonomisinin enerji gelirlerine rağmen 2014 yılında ancak %1,3 civarında büyüyeceği tahmin edilmektedir (Tablo 1 ve 3).

Avrupa Birliği ve Euro Alanı için 2014 yılı adeta diriliş yılı olacak gibi durmaktadır. Uzun süredir küçülen ya da çok küçük oranlı büyüyen AB ve Euro Alanı'nın 2014 yılında pozitif büyüme oranını yakalayacak olması ihracatının %40'nı AB'ye yapan ülkemiz açısından ayrı bir öneme sahiptir.

Dünya Bankası ve IMF'e göre Türkiye 2014 yılında büyüme oranında ivme kaybedecek ülkeler arasındadır. Nisan ayı başında Dünya Bankası, 2014'te 2013'e göre GSYH büyüme hızının %4'ten %2,4'e ineceğini, TÜFE artışının %7,4'ten %7,8'e yükseleceğini, cari işlemler dengesinin hem mutlak seviye, hem de GSYH'ye oranla düşeceğini tahmin etmiştir. IMF ise 2014 yılında Türkiye'de büyüme oranının %2,3'e ineceğini, enflasyon oranının ise %7,8'e çıkacağını, cari açık/GSYH oranının da %-7,9'dan %-6,3'e gerileyeceğini, buna karşılık işsizlik oranı %9,7'den %10,2'ye yükseleceğini beklemektedir (Tablo 2 ve 3).

Dünya Bankası ve IMF'ye göre 2014'te gelişmiş ekonomilerde değişim yukarı, gelişenlerde aşağı yönlü olacak.

Söz konusu kuruluşlar Ülkemizin büyüme hızının azalacağı, işsizliğin ve enflasyonunun artacağı tahminlerinde bulunarak dikkat çekti.

G20 içinde Türkiye, büyüme oranında 10'uncu, işsizlik oranında 5'inci, cari açık/GSYH oranında 1'inci ve TÜFE artış hızında 2'nci sıradadır (**Tablo 2**). Kısaca, G20 içinde Türkiye'nin durumu parlak değildir.2014 yılında Türkiye'nin aksine büyüme hızının gelişmiş ülkeler genelinde %0.9, gelişen ülkeler genelinde % 0.2 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye Ekonomisi:

30 Mart Yerel Yönetim Seçimlerinden sonra, mevcut faiz oranlarının büyüme hızını azaltabileceği endişesi ile faiz oranlarının düşürülmesi konusunda Hükümet kanadından talepler gelmiştir. Ancak bu taleplere TCMB olumlu yanıt vermemiş ve Nisan ayı Para Politikası Kurulu'nda faiz oranları değiştirilmemiştir.

2014 yılına ilişkin göstergeler özellikle büyüme oranı konusunda kırılanlıkların arttığını göstermektedir. Türkiye'de faiz oranlarının diğer yükselen ekonomilere göre yüksek olmasının da etkisi ile, ülkeye giriş yapan kısa süreli sermaye artmaya başlamıştır.

TCMB verilerine göre 29 Mart-11 Nisan tarihleri arasında yabancılar BIST'te hisse senetlerinde net 779,4 milyon dolar, DİBS'de (devlet tahvili) 1 milyar dolarlık, toplamda 1 milyar 779 milyon dolarlık alım yapmıştır.

Hisse senetleri piyasasına yabancı para girişi borsa endeksinin yükselmesine kaynaklık etti. Yerel Seçimler öncesinde 24 Mart'ta yükselişe başlayan BIST 100 Endeksi, Nisan ayının üçüncü haftasında, Temmuz 2013'den bu yana en yüksek düzeyine ulaşmıştır.

Yabancıların tahvil piyasasına giriş yapması ile de faizler gerilemiş, gösterge tahvilin faizi %10'un altına; %9,63'e inmiş ve son dört ayın en düşük seviyesini görmüştür (**Tablo 4**).

2013 Yılı Büyüme Hedefi Tuttu

Nisan ayı başında açıklanan GSYH verilerine göre 2013 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre (2012 dördüncü çeyreğine göre) GSYH sabit fiyatlarla %4,4 oranında yükselmiştir. Böylece GSYH, 2013 yılında sabit fiyatlarla %4,0 oranında artarak Hükümetin Orta Vadeli Programda (2013-2015) koyduğu hedefe ulaşmıştır. Bu artış ile birlikte 2012 yılında 786 milyar dolar olan GSYH, 2013 yılında 820 milyar dolara, kişi başına GSYH ise 2012 yılında 10.459 dolar iken, 2013 yılında 10.782 dolara yükselmiştir.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sabit fiyatlarla GSYH ise bir önceki çeyreğe göre %0,5 artmıştır. Takvim etkisinden arındırılmış sabit fiyatlarla GSYH ise 2013 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %4,7 oranında yükselmiştir.

Türkiye G-20 içinde büyümede 10'uncu, işsizlik oranında 5'inci, cari açık/GSYH oranında 1'inci ve TÜFE artış hızında 2'nci sırada geliyor.

Para Politikası Kurulu, Hükümetin aksi yöndeki telkinlerine rağmen Nisan ayı toplantısında faiz oranlarını değiştirmedir.

Türkiye'ye kısa vadeli sermaye girişi artmaya başladı, BIST yükseldi ve faizler geriledi.

Türkiye Ekonomisi 2013'te %4 büyüdü, OVP hedefine ulaşıldı. Kişi başına GSYH 10.782 dolara yükseldi.

Üretim yöntemine göre 2013 yılında bir önceki yıla göre sabit fiyatlarla mali aracı kuruluşlar, %9,8, imalat sanayi %3,8, inşaat sektörü %7,1 ve tarım sektörü %3,1 oranında büyümüştür.

Hanehalkı nihai tüketim harcamaları sabit fiyatlarla 2013 yılı dördüncü çeyreğinde %5,3 artarken, 2013 yılını %4,6 yükseliş ile tamamlamıştır. Devletin nihai tüketim harcamaları 2013 yılının son çeyreğinde %6,8 artmış, yıllık artış oranı ise hanehalkı tüketim harcamaları artış hızının üzerinde, %5,9 oranında olmuştur. Yerleşik ve yerleşik olmayanların tüketim harcamalarının GSYH içindeki payı 2012 yılında %70,3 iken, bu yıl oran 2013'te %70,9'a yükselmiştir. Türkiye 2013 yılında da tüketim ağırlıklı büyüdü denilebilir (**Grafik 1**).

Gayri safi sabit sermaye oluşumu 2013 yılı dördüncü çeyreğinde sabit fiyatlarla %6,4 artarken, 2013 sonu itibariyle ortalama yatırım artış oranı %4,3 olmuştur. Gayri safi sabit sermaye artışında kamu sektörünün yaptığı yatırımlar öne çıkmıştır. Kamunun yatırım harcamaları yılın son çeyreğinde %11,5 artarken, yıllık artış oranı %22,9'a ulaşmıştır. Bu artışa en önemli katkı kamu kesimi inşaat yatırımlarındaki büyümenin 2013 yılı son çeyreğinde %29,1'a, yıllık büyüme oranının da yine %29,1'e ulaşması ile gelmiştir. 2013 yılı son çeyreğinde özel kesimin yatırım harcamalarındaki artış oranı %4,9 olurken, yıllık yatırım artışı %0,7'de kalmıştır. Özel kesimin inşaat yatırımları son çeyrekte %2, yıllık ortalama olarak ise %0,7 azalmıştır. Toplam yatırımların GSYH içindeki payı 2013 yılında %24,7 olurken, kamunun payı %4,8, özel sektörün %19,9 olmuştur. 2013 yılında özelin payı geçen yılın oranı olan %20,6'nın altında kalmıştır. Buna karşılık devlet yatırımlarının GSYH içindeki payı %4,1'den, %4,8'e yükselmiştir.

Büyüme alanında özel sektörün, bilhassa sanayinin sabit sermaye yatırımlarının artırılması öncelikli bir konu olarak ele alınmalıdır.

Sabit fiyatlarla mal ve hizmet ihracatı 2013 yılının dördüncü çeyreğinde %1,5 azalırken, mal ve hizmet ithalatı %9,3 artmıştır. Sabit fiyatlarla mal ve hizmet ihracatının 2013 yılında %0,1 artmasına karşılık mal ve hizmet ithalatı %8,5 yükselmiştir. Böylece net dış ticaretin GSYH'a katkısı 2012 yılında -0,6 iken, 2013 yılında ise -2,8 düzeyine yükselmiştir.

İnşaat Sektöründe Daralma Başladı

İnşaat sektöründe üretim 2009'dan sonra ilk defa düşüşe geçmiştir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış İnşaat Ciro Endeksi 2013 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %5,4 oranında azalmıştır. Takvim etkilerinden arındırılmış İnşaat Ciro Endeksi ise bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %0,9 oranında düşmüştür. Diğer yandan mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış İnşaat Üretim Endeksi de 2013 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %1,2 oranında gerilemiştir.

Tüketim harcamalarının milli gelirdeki payı %70,3'ten %70,9'a çıktı. Türkiye 2013'te tüketim ağırlıklı büyüdü. Özel sektör yatırımlarının GSYH'daki payı bir yıl önceye göre küçüldü.

Büyüme alanında sanayinin sabit sermaye yatırımları öncelikli olmalı.

Dış ticaretimizin GSYH'ye katkısı negatif oldu.

İnşaat sektöründe üretim 2009'dan beri ilk defa düşüş gösterdi.

2014 Mart ayı konut satışları geçen yılın aynı ayına göre %10,5 oranında azalmıştır. Bu azalışta konut sektörünün lokomotif kenti İstanbul başı çekmiştir. İstanbul'da konut satışları Mart ayında 2013 yılının aynı ayına göre %17,8 gerilemiştir. Ankara'da da konut satışları %13,0 azalmıştır. Sanayi üretimi ve inşaat sektörü birlikte değerlendirildiğinde, 2014 yılı ilk çeyrek büyüme oranının hedeflenen oranın altında gerçekleşme ihtimali vardır (**Tablo 5**).

Hükümetin 2013'ün son aylarında banka kredilerini kısımaya yönelik olarak aldığı önlemler, konut satışlarını ve üretimini azaltmıştır.

Sanayi Üretimi, Ciro ve Kapasite Kullanımı:

Büyüme hızının temel göstergelerinden olan Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmamış Sanayi Üretimi Şubat ayında Aralık 2013'e göre %12,3 oranında azalmıştır. İmalat sanayindeki düşüş %12,6; dayanıklı tüketim malı üretimindeki azalış %8,8 olmuştur.

Diğer yandan, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi Şubat ayında bir önceki aya göre %0,1 azalmıştır. Sanayinin alt sektörlerinden madencilik ve taşocakçılığı sektörü üretim endeksi %0,5 artarken imalat sanayi sektörü üretim endeksi %0,2 azalmış, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü üretim endeksi ise değişmemiştir. İmalat sanayi içinde en önemli sektör olan ulaşım araçları sektöründe üretim 2014 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre %15,2 oranında düşmüştür.

Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi ise 2013 yılının aynı ayına göre %4,8 oranında yükselmiştir. Bu endeks türünde alt sektörler arasında en yüksek üretim artışı %11,0 ile madencilik ve taşocakçılığı sektöründe görülmüştür. İmalat sanayi sektörü endeksi %4,5, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %5,2 oranında artış kaydetmiştir.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeksin ana sanayi gruplarında en yüksek üretim artışı %3,3 ile dayanıklı tüketim malı imalatı sektöründe gerçekleşmiştir. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış imalat sanayiinde en fazla düşüş %15,2 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında izlenmiştir.

Şubat 2014'de mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış toplam Sanayi Ciro Endeksi bir önceki aya göre %0,2 azalmıştır. Sanayinin alt sektörleri içinde yer alan madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi 2014 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre %3,1 artarken, imalat sanayi sektörü endeksi %0,3 gerilemiştir.

Banka kredilerini kısımaya yönelik tedbirlerin sonucunda Mart ayında konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre Türkiye genelinde %10,5; İstanbul'da %17,8; Ankara'da %13 geriledi.

Şubat'ta Sanayi Üretim Endeksi aylık bazda %0,1 azaldı, yıllık bazda %4,9 arttı.

Şubat'ta Sanayi Ciro Endeksi aylık bazda %0,2 azaldı, yıllık bazda %20,3 büyüdü.

Şubat ayında takvim etkisinden arındırılmış toplam Sanayi Ciro Endeksi 2013 yılı Şubat ayına göre %20,3 yükselmiştir. Alt sektörlerden madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi %13,5 ve imalat sanayi sektörü endeksi de %20,5 artmıştır. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış ana sanayi gruplarında en yüksek artış %3,1 ile sermaye malı imalatında görüldü.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış imalat sanayi ciro endeksinde 2014 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre en yüksek artış %6,4 ile ağaç, ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) imalatında gerçekleşmiştir. Bu sektörü %5,0 ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç), %4,2 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı sektörü izlemiştir.

Şubat ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış toplam sanayi ciro endeksinde Ocak 2014'e göre en yüksek düşüş %22 ile tütün ürünleri imalatında kaydedilmiştir. Bu sektörü %6,2 ile deri ve ilgili ürünlerin imalatı, %5,0 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı sektörü takip etmiştir.

Nisan ayında İmalat Sanayinde Kapasite Kullanım Oranı Mart ayına göre 1,1 puan artarak %73,1'den, %74,4'e yükselmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise bir önceki aya göre 0,7 puan yükselmiş, %75,0 düzeyine ulaşmıştır. Mal grupları bazında kapasite kullanım oranı bir önceki yılın aynı ayına göre dayanıklı tüketim malı sektöründe 4,7 puan artarak %74,8, dayanıksız tüketim malları sektöründe 0,9 puan artarak %72,8'e ve gıda ve içecekler malları sektöründe 0,8 puan artarak %69,3'e yükselmiştir. Buna karşılık yatırım malları sektöründe kapasite kullanım oranı 2013 yılı Nisan ayına göre 0,5 puan düşmüş ve %73,7'den, %73,2'ye gerilemiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranının özellikle dayanıklı tüketim malı sektöründe yükselmesi, Nisan ayı sanayi üretimi açısından pozitif bir gösterge olarak görülebilir.

İstihdam ve İşsizlik:

Türkiye genelinde işgücüne katılma oranı, 2014 Ocak döneminde, 2013 Ocak dönemine göre 0,5 puan artarak %50'ye yükselmiştir. İşgücüne katılma oranı kadın nüfusta 0,4 puan yükselmekle birlikte ancak %29,7'ye ulaşabilmiştir.

Ocak 2014 döneminde istihdam edilenler sayısı 761 bin kişi artarak 25 milyon 194 bin kişiye yükselmiştir. Böylece istihdam oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,6 puan artarak %44,9'a çıkmıştır. Ocak 2014'de çalışanların %21,4'ü tarım sektöründe, %19,7'si sanayi sektöründe, %6,7'si inşaat sektöründe %52,2'si ise hizmetler sektöründe istihdam edilmiştir.

2014 Nisan ayında İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Oranı bir önceki aya göre 1,1 puan artarak %74,4'e çıktı.

İşgücüne katılma oranı 2014 Ocak döneminde erkeklerde 0,5 puan, kadınlarda 0,4 puan yükseldi. Ancak, kadınlarda oran %30'a ulaşamadı (%29,7).

2014 Ocak döneminde işsiz sayısı 2013 Ocak dönemine göre 49 bin kişi azalmış, 2 milyon 841 bin kişiye gerilemiştir. Bu gelişme sonucunda işsizlik oranı 0,5 puan azalışla %10,1'e inmiştir. Bu dönemde tarım dışı işsizlik oranı %12,3 olurken, genç nüfusta işsizlik oranı 1,7 puanlık düşüşle %19 düzeyine inmiştir.

İşsiz sayısı 49 bin kişi azalışla 2 milyon 841 bin kişi oldu. İşsizlik oranı %10,1'e indi.

Ocak 2014 döneminde kayıtdışı çalışma oranı 2013 Ocak döneminde göre 2,6 puan gerilemiş, %33,6 düzeyine inmiştir. Bu dönemde, geçen yılın aynı dönemine göre tarım sektöründe kayıtdışı çalışanların oranı %83'den %81,1'e, tarımdışı sektörlerde ise %22,7'den %20,6'ya düşmüştür. Ücretli ve yevmiyelilerde kayıtdışı çalışanların oranı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,6 puan azalışla %17'ye inmiştir.

Kayıtdışı istihdam oranı 2,6 puan gerileyerek %33,6'ya düştü. Ücretli ve yevmiyelilerin %17'si kayıtdışı çalışıyor.

Ödemeler Dengesi:

TÜİK tarafından açıklanan Şubat ayı dış ticaret verilerine göre, ihracat 2014 Şubat ayında, 2013 yılının aynı ayına göre %6,2 artarak 13 milyar 150 milyon dolara yükselirken, ithalat %5,9 oranında azalmış ve 18 milyar 250 milyon dolara gerilemiştir. Bu gerçekleştirmeler neticesinde dış ticaret açığı %27,2 oranında azalmış; 7 milyar 9 milyon dolardan, 5 milyar 100 milyon dolar düzeyine gerilemiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2013 Şubat ayında %63,9 iken, 2014 Şubat ayında %72,1'e yükselmiştir.

2014 Şubat ayında dış ticaret açığı 5,1 milyar dolar oldu.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış dış ticaret verilerine göre ise Şubat ayında ihracat %4,5 artarken, ithalat %2,9 azalmıştır. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre de 2014 yılı Şubat ayında önceki yılın aynı ayına göre ihracat %6,2 artmış, ithalat %5,9 oranında azalmıştır.

İhracatın ithalatı karşılama oranı %72,1'e yükseldi.

Ocak-Şubat 2014 döneminde ihracat 2013 yılının aynı dönemine göre %7,2 oranında yükselirken, ithalat %1,7 oranında küçülmüştür. Bu gerçekleştirmelerin bir sonucu olarak dış ticaret açığı da %16,6 oranında azalmış; 14 milyar 329 milyondan, 11 milyar 949 milyon dolara gerilemiştir. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı %62,5'den, %68,2'ye yükselmiştir.

Şubat 2014'de Avrupa Birliği'ne (AB) ihracat geçen yılın Şubat ayına göre %7,5 artmıştır. AB'nin ihracatımızdaki payı 2013 Şubat ayında %41,1 iken, 2014 Şubat ayında %41,6'ya yükselmiştir. En fazla ihracat yapılan ülke her zamanki gibi Almanya olmuştur. Almanya'ya yapılan ihracat 12 ay önceye göre %8,4 artmış ve 1 milyar 175 milyon dolar olmuştur. Almanya'yı 1 milyar 22 milyon dolar ile Irak, 729 milyon dolar ile İngiltere ve 642 milyon dolar ile İsviçre izlemektedir.

İhracatımızda AB'nin payı %41,1'den %41,6'ya yükseldi.

İhracatta büyüklüğe göre birinci sıradaki fasıl 1 milyar 454 milyon dolar ile otomotivdir. Bunu 1 milyar 139 milyon dolar ile altın izlemiştir. Bu gösterge Şubat ayının en ilginç verisi olarak öne çıkmaktadır.

Şubat 2014'de ithalatta ilk sırayı her dönemde olduğu gibi yine Rusya almıştır. Bu ülkeden yapılan ithalat, geçen yılın aynı ayına göre %1,4 artarak 2 milyar 44 milyon dolara yükselmiştir. İthalatta Rusya'nın ardından gelen ülkeler, 1 milyar 928 milyon dolar ile Çin, 1 milyar 721 milyon dolar ile Almanya ve 993 milyon dolar ile ABD'dir.

Şubat döneminde imalat sanayinde ihracatın sadece %3,1'i ileri teknoloji ürünü olurken, %66,6'sı düşük ve orta düşük teknoloji ürünlerden meydana gelmiştir. İthalatın ise %13'i ileri teknoloji ürünlerinden, %43,1'i düşük ve orta düşük ürünlerinden oluşmuştur.

TL'nin diğer ülkelerin milli paraları karşısında değer yitirmesinin sonucu olarak, belli bir gecikme ile (3 ay) ithalat düşmeye, ihracat artırmaya başlamıştır. Bu durum yılın ilk çeyreği cari açığı üzerinde olumlu bir etki bırakacağı için, döviz kuru riski de azalacaktır.

Ocak-Şubat dönemi ödemeler bilançosu verilerine göre cari açık düşmeye devam etmiştir. Ocak-Şubat 2014'de cari işlemler açığı, 2013 yılının ilk iki ayına göre 2 milyar 779 milyon dolar azalıp, 8 milyar 121 milyon dolara gerilemiştir. Cari işlemler açığındaki düşüşte belirleyici unsurları birkaç başlık altında toplayabiliriz.

- Dış ticaret açığındaki düşüş cari açığı azaltan ana etken olmuştur.
- Cari açığı frenleyen bir başka etken de net gelirlerin geçen yıla göre 447 milyon dolar artarak, 1 milyar 770 milyon dolara yükselmesidir.
- Bir diğer faktör, parasal olmayan altın kalemi altında gösterilen altın ticaretinde bu yıl ihracatçı konuma gelmemizdir. Geçen yıl Ocak-Şubat döneminde 727 milyon dolarlık net altın ithalatı gerçekleşmişken, bu yılın aynı döneminde 413 milyon dolarlık net altın ihracat yapılmıştır.
- Yabancıların doğrudan yatırımları artmaya başlamıştır. Yabancıların Ocak-Şubat döneminde net doğrudan yatırımları bir önceki yıla göre 514 milyon dolar artmış ve 2 milyar 377 milyon dolara ulaşmıştır.
- Nisan'dan önce yabancılar BIST'te satış yönlü davranmıştır. Yabancıların Ocak-Şubat dönemindeki toplam net satışları 403 milyon doları bulmuştur. Yukarıda da belirttiğimiz üzere bu durum Nisan ayında değişmeye başlamıştır.

İhracat büyüklüğünde ilk sırayı 1,454 milyar dolar ile otomotiv alırken, ikinci sıradaki altın 1,139 milyar dolar ile dikkat çekti.

İmalat sanayii ihracatımızın sadece %3,1'ini ileri teknoloji ürünleri oluşturdu.

İhracat artmaya, ithalat düşmeye başladı.

2014'ün ilk iki ayında cari açık azaldı. Temel faktörler; dış ticaret açığındaki düşüş, net gelirlerin yükselmesi, Türkiye'nin altın ihracatçısı konumuna gelmesi, yabancıların doğrudan yatırımlarının artmaya başlaması.

- Yerel Seçimlerden önce yabancı yatırımcılar tahvil piyasasında da satıcı olmuştur. Yabancılar Şubat ayında 1 milyar 71 milyon dolar tutarında devlet iç borçlanma senedi net satışı yapmış; iki ay içerisinde net DİBS satışları 2 milyar 176 milyon dolara ulaşmıştır. Bu iki veriden yola çıkarak yabancıların Seçim öncesinde ekonomiye güven duymadıklarını söyleyebiliriz. Ancak bu olumsuz algı Seçim sonrası değişmiştir. Seçim sonrasındaki haftada 1 milyar 586 milyon dolarlık kaynak DİBS ve hisse senedine akmıştır.
- Yurtdışında gerçekleştirilen tahvil ihraçları yoluyla ilk iki aylık dönemde Bankalar 120 milyon dolar, Hazine 898 milyon dolarlık net borçlanma yapmıştır. Bu da Türkiye Ekonomisi için olumlu bir göstergedir.
- Bu dönemde bankacılık sektörü, kısa vadeli kredilerde 1 milyar 116 milyon dolarlık net geri ödeme yaparken, uzun vadeli kredilerde 859 milyon doları bulan bir net borçlanma yapabilmektedir.
- Reel sektör kredi kullanımını ilk iki aylık dönemde bir önceki yılın ilk iki ayına göre 164 milyon dolar artırarak 1 milyar 611 milyon dolarlık borçlanmaya gitmiştir.
- Ödemeler bilançosu açısından olumsuz nitelikteki veri ise Şubat ayında 2 milyar 198 milyon doları, Ocak-Şubat döneminde ise 4 milyar 473 milyon doları bulan net hata noksan kalemidir. Kaynağı belirsiz döviz giriş-çıkışları istikrarsızdır ve ekonomi açısından sevimsiz bir göstergedir (**Tablo 6 ve Grafik 2**).

Yabancılar tahvil ve hisse senedinde alıcı konumuna geçtiler.

Bankalar uzun vadeli kredilerde yüklü net borçlanma gerçekleştirdi.

Reel sektörün kredi kullanımını arttı.

Net hata ve noksan ilk iki ayda 4,5 milyar doları buldu.

Para ve Maliye Politikası:

2014 yılının Ocak-Mart döneminde maliye politikasından çok para politikası öne çıkmıştır. Özellikle Seçim sonrasında Hükümet ve TCMB arasında cereyan eden faiz oranı tartışması piyasalardaki oynaklığa da kaynaklık etmiştir.

Mart ayı Merkezi Yönetim Bütçesindeki gerçekleştirmeler mali denge konusuna da dikkat edilmesi gerektiğini göstermiştir; Merkezi Yönetim Bütçesi 2013 yılı Mart ayında 5 milyar 389 milyon TL açık vermişken, Mart 2014'de buna yakın düzeyde, 5 milyar 92 milyon TL açık vermiştir. Buna karşılık aynı tarihler itibarıyla 460 milyon TL faiz dışı açık verilmiş iken, 538 milyon TL faiz dışı fazla elde edilmiştir. Bütçe giderleri 2013 yılı Mart ayında 30 milyar 157 milyon TL olarak gerçekleşmiş iken, 2014 Mart'ında %22,9 oranında artarak 37 milyar 60 milyon TL olmuştur. Yine 2013 yılı Mart ayında faiz hariç bütçe giderleri 25 milyar 228 milyon TL olurken, 2014 yılı Mart ayında bu giderler %24,6 oranında artarak 31 milyar 429 milyon TL'ye ulaşmıştır. Cari transferler de geçen yılın aynı ayına göre %19,4 oranında artarak 14 milyar 241 milyon TL'ye yükselmiştir.

Ocak-Mart döneminde para politikası ön plana çıktı.

2014 yılı Mart ayında faiz giderleri geçen yılın aynı ayına göre %14,2 oranında yükselip, 5 milyar 630 milyon TL'ye varmıştır. 12 ay önce 24 milyar 768 milyon TL olan bütçe gelirleri ise, 2014 yılı Mart ayında %29,1'lik artış ile 31 milyar 968 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bütçe gelirlerindeki bu hızlı artışa karşılık vergi gelirleri %7,2 artışla 22 milyar 865 milyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Bütçe gelirlerindeki hızlı artışın nedeni, vergi dışı diğer gelirlerin geçen yılın aynı ayına göre %229,1 oranında artarak 7 milyar 775 milyon TL'ye yükselmesidir. Bu olağanüstü artışın kaynağı, il özel idare gelirlerinin merkezi yönetim bütçesine devredilmesidir. Kısaca söz konusu artış bir kereliktir ve Mart 2014 bütçe dengesini olumlu yönde etkilemiştir.

2014 yılı Ocak-Mart dönemi Merkezi Yönetim Bütçesi 1 milyar 517 milyon TL açık vermiştir. Bütçe açığı 2014'ün ilk üç ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre %69,1 oranında artmıştır. Faiz dışı fazla %12,6'lık düşüş ile 12 milyar 455 milyon TL'ye gerilemiş; bütçe giderleri %11,3 oranında artışla 105 milyar 817 milyon TL'ye yükselmiştir. Faiz hariç bütçe giderleri %15 artarak 91 milyar 845 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Buna karşılık 2014 Ocak-Mart döneminde faiz giderleri geçen yılın aynı dönemine göre %7,8 oranında azalmış ve 13 milyar 972 milyon TL'ye gerilemiştir. Bütçe gelirleri %10,8 oranında artışla 104 milyar 300 milyon TL'ye; vergi gelirleri ise %10 yükselerek ve 85 milyar 95 milyon TL'ye ulaşmıştır.

TCMB'nin 2013 yılının sonbaharından bu yana enflasyon oranındaki gerçekleştirmeler nedeni ile sıkı para politikasına daha çok sarılması, henüz sonuç vermiş görünmemektedir. Nitekim enflasyon oranı Mart ayında da yükselmeye devam etmiştir. Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) 2014 yılı Mart ayında Şubat ayına göre %1,13, 2013 yılının Aralık ayına göre %3,57, 2013 yılı Mart ayına göre %8,39 ve on iki aylık ortalamalara göre %7,70 artış kaydetmiştir. Aylık bazda en yüksek fiyat artışları %2,49 ile giyim ve ayakkabı, %2,10 ile gıda ve alkolsüz içecekler, %1,33 ile lokanta ve oteller, %1,20 ile çeşitli mal ve hizmetlerde grubunda gerçekleşmiştir. Mart ayında %0,02'lik fiyat düşüşü ile alkollü içecekler ve tütün grubu fiyatı düşen tek grup olmuştur.

Yıllık bazda ise en yüksek fiyat artışı %13,74 ile ulaştırma grubunda görülmüştür. TÜFE'de, bir önceki yılın aynı ayına göre lokanta ve otellerde %12,51, gıda ve alkolsüz içeceklerde %10,12, eğitimde %9,98 ve eğlence ve kültür grubunda %7,97 yükselmiştir. Bu mal gruplarının TÜFE sepetindeki ağırlıklarının da yüksek olması, enflasyonun tüketiciler tarafından daha çok hissedilmesine yol açmıştır.

Mart 2014 Merkezi Yönetim Bütçesi verileri mali dengeye dikkat edilmesi gerektiğini gösterdi.

Mart 2014'te Bütçe 5 milyar 92 milyon TL açık verdi, giderler yıllık bazda %22,9 arttı. Cari transfer artışı %19,4.

Mart'ta bütçe gelirlerindeki %29,1'lik yüksek artışın kaynağı il özel idare gelirlerinin merkezi bütçeye devredilmesi. Vergi gelirlerindeki artış ise %7.

2014'ün ilk üç ayında Merkezi Yönetim Bütçesi'ndeki açık %69,1 oranında genişledi.

2014 Mart ayında Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE), bir önceki aya göre %0,74, bir önceki yılın Aralık ayına göre %5,52, bir önceki yılın aynı ayına göre %12,31 ve on iki aylık ortalamalara göre %6,95 yükselmiştir. Sanayi sektörü içinde bir önceki aya göre fiyatlar madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,10, elektrik ve gaz sektöründe %1,69 düşerken, imalat sanayi sektöründe %1,03 ve su sektöründe %0,56 artmıştır. En yüksek aylık fiyat artışı %3,06 ile deri ve ilgili ürünler sektöründe gerçekleşmiş; bir önceki aya göre en fazla aylık fiyat düşüşü %1,69 ile elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe olmuştur. Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2014 yılı Mart ayında en yüksek aylık fiyat artışı %1,92 ile dayanıklı tüketim malları sektöründe, en yüksek yıllık fiyat artışı ise %10,42 ile sermaye malları sektöründe görülmüştür.

2014 Mart ayında Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE), bir önceki aya göre %0,18, bir önceki yılın Aralık ayına göre %5,99, bir önceki yılın aynı ayına göre %22,03 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,10 yükselmiştir.

YD-ÜFE'deki %22'lik hızlanma kur artışından kaynaklanmakta ve sanayideki kârlılığı aşağıya çekmektedir. Sanayici, ihracat yaparken küresel rekabet koşulları ve yurtiçi talep yetersizliği nedeniyle bu maliyet artışını, nihai ürün fiyatına yansıtamamakta ve bazen kârlılığından fedakarlık etmekte, bazen de zarar etmektedir.

Sanayi sektöründe bir önceki aya göre fiyatlar madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,21, imalat sanayi sektöründe ise %0,17 artmıştır. En yüksek aylık artış 52,27 diğer mamul eşyalar sektöründe görülmüş; en fazla fiyat düşüşü ise %4,64 ile deri ve ilgili ürünleri sektöründe kaydedilmiştir.

TCMB Nisan ayının son haftasına girilirken para politikasında politika faiz oranı olarak kullanılan bir hafta vadeli repo yolu ile verdiği borç verme faiz oranını değiştirmemiştir. TCMB 2014 yılının başında yaptığı yüksek oranlı faiz artışının ardından enflasyon oranında istediği iyileşme sağlanmadan bu politikasını terk etmeyeceği sinyalini vermiştir. TCMB bunu yaparken yine de bankacılık sektörü için küçük bir iyileştirme yaparak, TCMB'nin saat 16.00-17.00 arasında gecelik olarak bankalara verdiği ve geç likidite penceresi olarak nitelendirilen fonlamada faiz oranını yüzde 15'den yüzde 13,5'e indirmiştir. TCMB'nin aldığı bu karar sonrasında Dolar/TL paritesi 2,1422'den, 2,1302'ye gerilemiştir.

TCMB'nin Seçimlerden sonra kendisine yapılan faiz indirimi telkinlerine rağmen faiz oranlarını aşağıya çekmemesinin altında yatan en önemli faktör, faiz oranı-döviz kuru-enflasyon üçgeninden kaynaklanmaktadır. 2006 yılından bu yana uygulanan enflasyon hedeflemesi programı ile Türkiye'de enflasyon oranı-döviz kuru etkileşimindeki doğrusal ilişkinin hala

TCMB'nin sıkı para politikası enflasyonda henüz sonuç vermedi. TÜFE aylık bazda %1,13; yıllık bazda %8,39 arttı.

Yİ-ÜFE aylık bazda %0,74; yıllık bazda %12,31 yükseldi.

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) yıllık bazda %22,03 oranında arttı. Kur artışından kaynaklanan bu durum, ihracatçı üzerindeki baskıyı, kârdan vazgeçme, bazen de zararı sineye çekme gerçeğini yansıtıyor.

TCMB, enflasyonda yeterli iyileşme olmadan faiz oranlarında önemli indirim yapmayacağı işaretini verdi, ancak bankacılık sektörü için küçük bir iyileştirme yaptı.

güçlü olduğu 2013 yılının ikinci yarısından bu yana bir kere daha görülmüştür.

Son on yıldır uygulanan iktisat politikaları ile bu çelişkinin aşılmasının nedenleri şunlardır:

- Sanayi üretiminin yapısının ne sektörel olarak, ne de üretim teknolojisi açısından değiştirilememesi ve bu konuda özel sektöre yeteri kadar destek verilememesi,
- Enerji üretiminde çeşitliliğe gidilmemesi ve enerji üretiminde doğalgaz ve petrole olan bağımlılığın artarak devam etmesi.

Türkiye bu konuda daha önce sorun yaşayabilecek iken, küresel ekonomideki gelişmeler bunu engellemiştir. Küresel kriz öncesinde ve sonrasında varolan likidite bolluğu ülkemizin dış denge sorununu geri plana itmiştir. Özellikle ABD Merkez Bankası FED'in uyguladığı para politikası bu mekanizmanın işlemlerini kolaylaştırmıştır. Ne var ki, dış dinamiklerde tersine dönüş işaretlerinin artması nedeniyle iktisat politikalarında da değişim ihtiyacı doğmuştur.

Enflasyon ile döviz kuru arasında güçlü bir ilişki var.

Türkiye'nin geçmişte yararlandığı likidite bolluğu artık sona eriyor; sanayi ve enerji politikalarında yapısal değişim zorunlu hale geldi.

Tablo 1: IMF'nin Büyüme ve Dış Ticaret Tahminleri (%)

Reel Büyüme	2012	2013	2014	2015
Dünya	3,2	3,0	3,6	3,9
Gelişmiş Ülkeler	1,4	1,3	2,2	2,3
ABD	2,8	1,9	2,8	3,0
Euro Alanı	-0,7	-0,5	1,2	1,5
Almanya	0,9	0,5	1,7	1,6
Fransa	0,0	0,3	1,0	1,5
İtalya	-2,4	-1,9	0,6	1,1
İspanya	-1,6	-1,2	0,9	1,0
Japonya	1,4	1,5	1,4	1,0
İngiltere	0,3	1,8	2,9	2,5
Kanada	1,7	2,0	2,3	2,4
Diğer Gelişmiş Ülkeler	1,9	2,3	3,0	3,2
Yükselen ve Gelişmekte Olan Ülkeler	5,0	4,7	4,9	5,3
Rusya	3,4	1,3	1,3	2,3
Yükselen ve Gelişmekte Olan Asya Ü.	6,7	6,5	6,7	6,8
Çin	7,7	7,7	7,5	7,3
Hindistan	4,7	4,4	5,4	6,4
ASEAN-5	6,2	5,2	4,9	5,4
Latin Amerika ve Karayip Ülkeleri	3,1	2,7	2,5	3,0
Brezilya	1,0	2,3	1,8	2,7
Meksika	3,9	1,1	3,0	3,5
AB	-0,3	0,2	1,6	1,8
Düşük Gelirli Ülkeler	5,7	6,1	6,3	6,5
Ortadoğu ve Kuzey Afrika Ü.	4,1	2,2	3,2	4,5
Dünya Ticaret Hacmi (Mal ve Hizmetler)	2,8	3,0	4,3	5,3
İthalat	1,1	1,4	3,5	4,5
Yükselen ve Gelişmekte Olan Ülkeler	5,8	5,6	5,2	6,3
İhracat	2,1	2,3	4,2	4,8
Yükselen ve Gelişmekte Olan Ülkeler	4,2	4,4	5,0	6,2

Kaynak: IMF, World Economic Outlook, 2014

Tablo 2: Dünya Bankası'nın Türkiye Tahminleri

	2013	2014	2015	2016	2017
Büyüme (%)	4.0	2.4	3.5	3.9	4.2
Dönem sonu TÜFE enflasyonu (%)	7.4	7.8	6.2	5.0	5.0
Faiz dışı kamu kesimi genel dengesi/GSYİH (%)	0.9	0.6	1.2	1.0	0.9
Brüt kamu borcu/GSYİH	40.0	39.1	37.8	36.6	35.1
Cari denge (milyar dolar)	-64.9	-50.6	-56.9	-57.0	-58.4
Brüt dış borç/GSYİH	47.3	48.4	49.1	49.5	49.8
Cari denge/GSYİH (%)	-7.9	-6.4	-7.0	-6.8	-6.7
Döviz Rezervleri (milyar dolar)	110.3	108.9	109.8	115.6	122.3

Kaynak: Dünya Bankası Tahminleri, TÜİK, Hazine Müsteşarlığı, TCMB

Tablo 3: Türkiye ve Diğer G20 Ülkeleri İçin 2014 IMF Tahminleri

Ülke	Büyüme (%)	İşsizlik(%)	Cari Açık/Gsyh (%)	Tüfe Değişimi (%)
Türkiye	2.3	10.2	-6.3	7.8
İngiltere	2.9	6.9	-2.7	1.9
Japonya	1.4	3.9	1.2	2.8
Kanada	2.3	7.0	-2.6	1.5
Almanya	1.7	5.2	7.3	1.4
Fransa	1.0	11.0	-1.7	1.0
İtalya	0.6	12.4	1.1	0.7
Rusya	1.3	6.2	2.1	5.8
Avustralya	2.6	6.2	-2.6	2.3
Brezilya	1.8	5.6	-3.6	5.9
Arjantin	0.5	7.6	-0.5	(.)
Hindistan	5.4	(.)	-2.4	8.0
Çin	7.5	4.1	2.2	3.0
Endonezya	5.4	6.1	-3.0	6.3
Meksika	3.0	4.5	-1.9	4.0
Suudi Arabistan	4.1	(.)	15.8	3.0
Güney Afrika	2.3	24.7	-5.4	6.0
Güney Kore	3.7	3.1	4.4	1.8
AB (Euro Bölgesi)	1.2	11.9	2.4	0.9
ABD	2.8	6.4	-2.2	1.4

(.) Veri yoktur.

Kaynak: IMF, TİSK

Tablo 4: Yurtdışında Yerleşik Kişilerin Portföyündeki Hisse Senedi ve Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) (Milyon Dolar)

Stok	11.04.2014	04.04.2014	28.03.2014
Hisse Senedi	58.016,7	56.575,6	52.031,9
DİBS (*)	49.993,0	48.924,2	45.890,4
Repo	11.066,1	10.899,8	10.785,5
NET DEĞİŞİM (Piyasa Fiyatı ve Kur Hareketlerinden Arındırılmış)			
Hisse Senedi	274,9	524,5	142,5
DİBS (*)	-207,3	1.296,1	-140,8
Repo	-116,4	-234,8	-312,2

*Repo dahil

Kaynak: TCMB, Haftalık Menkul Kıymet İstatistikleri, 11 Nisan 2014'den derlenmiştir.

Tablo 5: Konut Satışları, 2013-2014

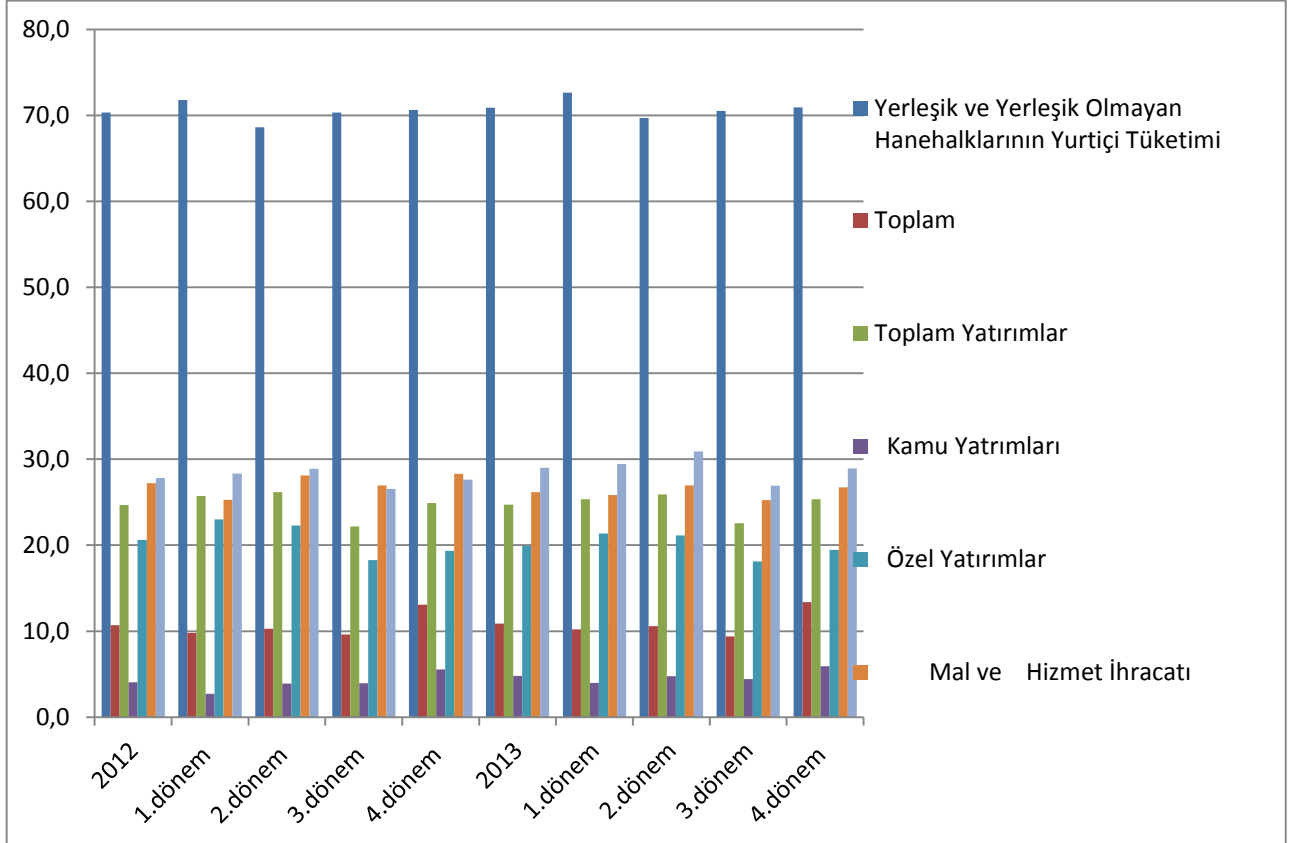
	Mart 2013			Mart 2014			Ocak-Mart 2013			Ocak-Mart 2014		
	Toplam	İpotekli Satışlar	Diğer Satışlar	Toplam	İpotekli Satışlar	Diğer Satışlar	Toplam	İpotekli Satışlar	Diğer Satışlar	Toplam	İpotekli Satışlar	Diğer Satışlar
TÜRKİYE	97 956	41 809	56 147	87 617	24 465	63 152	273 919	115 540	158 379	257 853	80 570	177 283
ADANA	1 826	861	965	1 435	500	935	5 041	2 401	2 640	4 557	1 651	2 906
ANKARA	12 291	6 028	6 263	10 693	3 229	7 464	34 787	16 764	18 023	30 220	10 237	19 983
ANTALYA	5 494	2 180	3 314	4 692	1 158	3 534	14 979	5 692	9 287	14 300	4 090	10 210
BURSA	3 414	1 653	1 761	3 225	1 024	2 201	9 762	4 414	5 348	9 755	3 454	6 301
ESKİŞEHİR	1 708	611	1 097	1 386	346	1 040	4 875	1 891	2 984	4 242	1 152	3 090
GAZİANTEP	1 734	758	976	1 641	376	1 265	4 798	1 844	2 954	4 565	1 293	3 272
İSTANBUL	21 570	10 164	11 406	17 718	6 079	11 639	58 776	27 423	31 353	52 328	19 551	32 777
İZMİR	6 351	2 990	3 361	5 851	1 686	4 165	17 601	8 106	9 495	16 279	5 610	10 669
KAYSERİ	2 087	747	1 340	2 078	407	1 671	6 194	2 220	3 974	6 331	1 357	4 974
KOCAELİ	2 421	1 136	1 285	2 194	702	1 492	6 988	3 171	3 817	6 377	2 352	4 025
KONYA	2 072	751	1 321	2 177	393	1 784	6 700	2 190	4 510	7 357	1 380	5 977
MERSİN	2 729	1 146	1 583	2 247	607	1 640	7 607	3 220	4 387	6 667	2 140	4 527

Kaynak: TÜİK Haber Bülteni, Konut Satış İstatistikleri-Mart 2014, Nisan 2014

Tablo:6 Cari Açık-Büyüme İlişkisi

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
GSYH Cari Fiyatlarla (Dolar)	303,123	392,233	482,737	529,278	646,425	730,628	614,389	731,539	774,729	788,042	820,022
Net Hata Noksan NHH (Dolar)	4,489	838	1964	-828	517	2,912	3,078	928	9,135	1,059	3,046
Cari Denge (CD) (Dolar)	7,554	14,198	21,449	31,836	37,781	40,372	12,124	45,420	75,082	48,497	65,025
NHN/CD (%)	59,4	5,9	9,05	-0,07	0,01	7,21	25,3	2,04	12,1	2,18	4,03
Cari Denge/GSYH (%)	2,4	3,6	4,4	6	5,8	5,5	1,9	6,2	9,6	6,1	7,8
GSYH Büyüme Oranı (%)	5,3	9,4	8,4	6,9	4,7	0,7	-4,8	92	8,8	2,2	4

Kaynak: IMF, Veri Tabanı kullanılarak tarafımızca hesaplanmıştır.

Grafik 1: Harcamalar Yöntemiyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Payları (1998 Fiyatlarıyla)

Grafik 2: GSYH Büyüme Oranı, Cari Açık ve Net Hata Noksan İlişkisi